

START

Sport • Társadalom • Aktivitás • Rekreáció • Turizmus

2016. I. évfolyam 1. szám

A Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar
Sporttudományi és Testnevelési Intézetének tudományos folyóirata

Kiadja | Publisher

IDResearch Kft. / Publikon Kiadó
PTE TTK Sporttudományi és Testnevelési Intézet

Főszerkesztők | Editors in Chief

Prisztóka Gyöngyvér – egyetemi docens
Wilhelm Márta – egyetemi tanár

A kiadó címe | Publisher's Address

7633 Pécs, Jakabhegyi út 8/E
IDResearch Kft./Publikon Kiadó
kiado@publikon.hu

Honlap: <http://sportstart.hu/>

A szerkesztőség címe | Address

7624 Pécs, Ifjúság u. 6.
PTE TTK Sporttudományi és Testnevelési Intézet

Szerkesztőbizottság | Editorial Board

András Krisztina – egyetemi docens
Atlasz Tamás – egyetemi adjunktus
Csapó János – egyetemi docens
Hédi Csaba – főiskolai docens
Kajos Attila – egyetemi tanársegéd
Kiss Róbert – főiskolai docens
Marton Gergely – egyetemi adjunktus
Neulinger Ágnes – egyetemi docens
Raffay Zoltán – egyetemi adjunktus
Sterbencz Tamás – egyetemi docens
Váczai Márk – egyetemi adjunktus

Olvasószerkesztő | Editor

Marton Gergely
start@gamma.ttk.pte.hu

ISSN 2498-5929

A START anonim lektorált folyóirat.

HAZAI RENDEZÉSŰ MEGASPORTESEMÉNYEK GAZDASÁGI HATÁSA

András Krisztina

Egyetemi adjunktus, Budapesti Corvinus Egyetem

Máté Tünde

PhD. hallgató, Széchenyi István Egyetem,
Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

ABSZTRAKT

A sportgazdaságtan működési modelljei mindig sporteseményekhez, eseménysorozatokhoz kapcsolódnak. A hivatásos sport központi termékét a különböző sportrendezvények, sportesemények jelentik. Egy-egy nemzetközi szintű sportrendezvény (olimpia, világbajnokság, Bajnokok ligája döntő) sportgazdaságtani szempontból a sport összes piacára hatást gyakorol. Ezek a nemzetközi sportrendezvények nemcsak a saját piacokra gyakorolnak kiemelt hatást, hanem a rendező ország /város gazdaságára is. Továbbá sok esetben felfedezhetők olyan hatások, amelyek elsősorban nem gazdasági jellegűek, mégis szoros összefüggésben vannak a gazdasággal. A téma aktualitását és figyelemre méltóságát az adja, hogy Magyarország az elmúlt években, 2014-ben és a jövőben is több olyan nemzetközi sportrendezvénynek ad otthont, amelyek gazdasági és nem gazdasági jellegű hatásai rövid és hosszú távon egyaránt megjelennek. Csak, hogy a legnagyobbakat említsük: 2014 Kézilabda Európa Bajnokság, 2017 Európai Ifjúsági Olimpia, Győr, 2020 Labdarúgó Európa Bajnokság Budapest, 2021: Vizes Világbajnokság, Budapest. Ez a felsorolás is mutatja, *Magyarország világszínvonalon van a nemzetközi sportrendezvények szervezésében.*

Kulcsszavak: sportrendezvények, gazdasági hatások, sportgazdaság

ABSTRACT

It is with international sports events that sports economics really comes into its own. Sports programmes and sports events comprise the central product of professional sport. From a sports economics point of view, important international sports events (Olympic Games, world cups) impact all sport markets. These international sports events have significant impacts not only on their own markets, but also on the economy of their host country / city. Furthermore, in many cases, there are also impacts that are not primarily of an economic nature but are still closely economy related.

The topic deserves special attention as a number of international sport events have been held Hungary in recent years and will be organised in the years ahead, which will have both economic and non-economic impacts in the short and long term. Just to mention the most important ones: 2017 European Youth Olympiad (Győr), 2020 Football European Championships (Budapest), 2021 Water World Championship (Budapest). This short list shows that Hungary represents world-class standard in the organisation of international sports events.

Keywords: sport, sport business, international sports events

1. NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNYEK

A sportgazdaságtan működési modelljei (András, 2011) sporteseményekhez, eseménysorozatokhoz kapcsolódnak. A hivatásos sport központi termékét a különböző sportrendezvények, sportesemények jelentik. Egy-egy nemzetközi szintű sportrendezvény (olimpia, világbajnokság, Bajnokok ligája döntő) sportgazdaságtani szempontból a hivatásos sport összes piacára (András, 2004) hatást gyakorol.

A fogyasztói piac számára terméket állít elő, egy olyan terméket, amelynek keletkezése és fogyasztása egyidejű. A fogyasztás kétféleképpen történhet, a helyszínen vagy a médián keresztül. A sportesemény egyik legnagyobb értéke a bizonytalan kimenet, az izgalom. A játékos piacon, egy nemzetközi sportrendezvényen bemutatott játék óriási hatás gyakorolhat a sportoló karrierjére, nagy játékos transferek jöhetnek létre. A közvetítési jogok piacán a kiemelt jelentőségű sportesemények, mint például az olimpiák esetén a műsorszolgáltatók hatalmas összegeket fizetnek a rendezvények jogtulajdonosainak. A nagy érdeklődést kiváltó sportesemények gazdasági jelentősége teremtette meg mind a nemzeti, mind a nemzetközi közvetítési jogok piacát. A nemzetközi sportrendezvények a szponzorációs és a merchandising piacon is kiemelt jelentőségűek, hiszen az események külön szponzorálhatók és saját arculattal rendelkeznek. A megnövekedett médiafigyelmet kihasználva a szponzorációk is az eseményekhez köthetően a legaktívabb.

A nemzetközi sportrendezvények nemcsak a saját piacokra gyakorolnak kiemelt hatást, hanem a rendező ország/város gazdaságára is. Felfedezhetők olyan hatások, amelyek elsősorban nem gazdasági jellegűek, mégis szoros összefüggésben vannak a gazdasággal. A hatások keletkezését időben három csoportra bonthatjuk, a rendezvény előtti, a rendezvény megvalósulásakor és a rendezvény után keletkezőkre, továbbá megkülönböztettünk rövid és hosszú távú hatásokat (Preuss, 2004). A tervezési, előkészítési, építkezési időszakban a legnagyobb hatást a létesítmény- és infrastruktúrafejlesztés jelenti. Ebben az esetben leginkább az építőipar bevételei, beruházásai és az ehhez kapcsolódó munkalehetőségek növekednek meg. A rendezvények ideje alatt a közvetlen fogyasztás emelkedik meg, amely elsősorban a belső fogyasztások átütemezéséből és a turizmusból származtathatóak, hiszen az esemény időtartama alatt a városokba (országba) rengeteg sportoló, résztvevő és szurkoló is érkezik. Helyi szinten a közlekedésből, szálláshelyek kiadásából, vendéglátásból és a különböző a rendezvényhez kapcsolódó szolgáltatásból (biztonsági szolgálat, merchandise tárgyak értékesítése, reklámszolgáltatás értékesítése) állhat össze (Bozikovich, 2014).

Hosszú távon a rendezvényhez kapcsolódó fenntartható munkahelyek, a jól használható létesítmények, az infrastruktúra beruházások jelentik a konkrétan megfogható gazdasági hatásokat. Továbbá megjelennek azok a nem gazdasági jellegű hatások, amelyek közvetett módon hatást gyakorolnak a rendező ország / város gazdaságára. Például a rendező ország lakosságát egy sportrendezvény aktívabb sportolásra ösztönzi, amely az egészségügyi költségek csökkenéséhez vezet. A politikai hatások is megtalálhatóak, hiszen a létrejött kapcsolatok befolyásolhatják az ország kereskedelmi tevékenységét, illetve a beruházások megvalósításához országon belüli politikai egyetértés is szükséges (Newman, 2014).

A nemzetközi sportesemények kapcsán a vendéglátó ország/város óriási média lehetőséget kap arra, hogy bemutatkozzon, és pozitív képet, pozitív imázst alakítson ki magáról, amely ha jól sikerül jelentős turisztikai érdeklődést hozhat a későbbiekben. Kevésbé megfogható, de hosszútávon megerősíthető, hogy egy nemzetközi sportrendezvény során komplex viszony alakul ki a rendező ország imázsa, az érintettek nemzeti identitása és a lakosság, illetve az önkéntesek hozzáállása között. Egy nemzetközi sportrendezvény számos olyan értéket képviselnek, mint önfegyelem, tolerancia, együttműködés, multikulturalizmus, szolidaritás, csapatszellem, csapatjáték, amelyek a nemzeti identitás, büszkeség részei, alapjai. (Szóts, 2012) Ennek következménye, hogy a legfontosabb hosszú távú hatások között szerepel a nemzeti büszkeség, a rendező ország imázsának és az önkéntes mozgalom erősödése.

2. INFRASTRUKTÚRAFEJLESZTÉSEK

A gazdasági hatások közül kiemelkedő jelentőségű az infrastruktúrafejlesztés, és ezen belül is a létesítményfejlesztése. A szakirodalom, és a nemzetközi sajtó is a „fehér elefántok” kifejezést használja, azokra a stadionokra, csarnokokra, és tágabban értelmezve azokra a helyszínekre, területekre, amelyek a nemzetközi sportrendezvény után kihasználatlanul állnak és az amortizációjuk nagyon előrehaladott. Fenntartásuk drága, kihasználatosságuk nem megoldott. A fehér elefántok a negatív következményei a nemzetközi sportrendezvények infrastrukturális beruházásainak.

Az infrastrukturális befektetések lényege az időzítés és a hosszú távon komplex tervezés, ha az adott város a fejlesztéseket rendezvénytől független is megvalósította volna, akkor a lehető legelőnyösebben jár el abban az esetben, ha ezt egy adott sportesemény szervezéséhez kapcsolja és a finanszírozásához támogatást vesz igénybe. Az időzítés kérdése kétféleképpen valósulhat meg, egyik esetben előre kell hozni a fejlesztéseket, másik esetben pedig kívárni, hogy valamilyen sporteseményhez kapcsolható legyen a beruházás.

A fehér elefántok, főlegesen, a későbbiekben nem használható presztízsbetűházások. A legnagyobb sportesemények velejárói, amelyek hatalmas befogadóképességű stadionok építését írják elő. A fehér elefántok leggyakrabban az olimpiai és labdarúgó világbajnokságok után születnek, leginkább abban az esetben, amikor a rendezés presztízskérdés, a hatalom megmutatása, birodalmi erődemonstráció a cél. Mint például Oroszország (Sochi) és Kína (Peking). A pozitív példa Barcelona modernizációja az olimpia kapcsán.

2015-ben valós veszély-e a jelenség? A jelen megoldandó kérdése ezeknek a létesítményeknek az ésszerű tervezése és használata. John Barrow tervező, úgynevezett „lapra szerelt stadionokat” vizionál, amelyek könnyen lebonthatók és akár mozgathatók is. A jövő a 100%-os utóhasznosítás elérése és a nagy költségek csökkentése. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság 2014 decemberében fogadta el az Agenda 2020 elnevezésű reformprogramját, amely a gazdaságos, megtérülő, olcsóbb és kisebb olimpiákat támogatja, történelmi esélyt adva ezzel a Budapest méretű városoknak. Hiszen az Agenda 2020-ban foglaltak megengedik több ország közös rendezését is.

A létesítmények 100%-os utóhasznosítására jó példa a 2022-es katari labdarúgó világbajnokság stadionfejlesztési tervei. A tervek szerint a sportlétesítmények egy kivétellel mindegyik visszabontható lenne csökkentett kapacitására. Az összecsomagolt stadionokkal pedig a kisebb ázsiai és afrikai országok stadioninfrastruktúráját segítenék.

3. NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNYEK MAGYARORSZÁGON

Magyarország az elmúlt években kiemelkedően sok hazai rendezésű nemzetközi sporteseménynek adott otthont. A kérdés az, minek köszönhető a világversenyszervezési dömping? Véletlen egybeesés, kormányzati stratégia, vagy más előnyök állnak a tendencia mögött? A válasz összetett. A politika részéről az ország sportnagyhatalmi státuszának a megerősítése a stratégiai cél (Sportgazdaság, 2013). A fordulat 2012-ben következett be, gyűjtésünk szerint az elmúlt 2 évben 42 világv verseny került megrendezésre, 21 szövetség szervezésében. A szövetségek részéről hosszú távú, komplex és stratégiai gondolkodás található (Reisinger, 2010). A sportági szövetségek a pályázók a kormány pedig állami garanciát vállal és pénzügyi támogatást nyújt. A hazai világv verseny mindig egy érzelmileg átitatott dolog, mindkét fél részéről. A versenyzőnek egyedi érzés otthon versenyezni, plusz motivációt nyernek ez által. A szurkoló pedig élőben, a helyszínen élhetik át az élményt, a katarzist vagy a csalódottságot.

Komplex nézőpontból a hazai rendezések által a gyerekek számára a példamutatás is tetten érhető, a sport szeretetében és a sportolásban egyaránt. Magyarország kiemelt célja a sportolási aktivitás javítása és ezeknek a rendezvényeknek beszippantó hatásukkal elősegítik ezt (Jenes, 2012).

A sportvilágban jelenleg egy olyan koncepció működik, amelynek célja a világv versenyek közelebb hozása a szurkolók számára. Ennek következménye, hogy egyre több esemény „elhozhatóvá válik”, olyan országoknak is, mint Magyarország. Egyre több sportágban rendeznek 2 évente világbajnokságot és évente Európa-bajnokságot. A szövetségek felismerték, hogy egyre több „kiosztható” világv versenyre van szükség, amely segítségével közelebb tudnak kerülni a szurkolókhöz.

A hazai szövetségek nemcsak felnőtt, hanem utánpótlás világv versenyeket is szerveznek, mint például az U16-os Sakk Olimpia, az U19-es Labdarúgó Eb, vagy az U19-es férfi kézilabda vb. Ezeknek a rendezvényeknek az üzenete más, hiszen itt a szurkoló nem az ismert sztárokat láthatja a pályán. Az üzenet lényege, az hogy gyere el és nézd meg a jövő sztárjait. Az utánpótlás rendezvények jó szervezési és bizonyítási lehetőségek a későbbi felnőtt világv versenyek megpályázásához is. Illetve arra is jó megoldás, ha a felnőtt verseny szervezéséhez nem áll rendelkezésre a szükséges infrastruktúra.

Összefoglalva a nemzetközi sportesemények szervezésénél fontos a komplex, a hosszú távú és a stratégiai gondolkodás (András, 2006). Komplex azért, mert a szabadidősport és a hivatásos sport nem választható szét. Komplex, hiszen a létesítmények szerepe nem csak abban van, hogy megrendezhető legyenek a világv versenyek, hanem ez a sportolói bázis szélesítésének is az alapja. A hosszú távú gondolkodás azért szükséges, mert ezeknek a folyamatoknak idő szükséges ahhoz, hogy beérjenek, hogy generációk nőjenek fel. Stratégiai azért, mert az ország sportkoncepciójának részét kell, hogy képezze (András-Kozma, 2011).

A nemzetközi sportrendezvények nem egyszerű rendezvények, hanem komplex szolgáltatások, és minden esetben a befektetett 1 forint multiplikatív hatását kell nézni.

4. A KUTATÁS

A kutatás kiindulópontjaként kigyűjtöttük a 2013 és 2014 évben megrendezésre került magyarországi nemzetközi sportrendezvények listáját. A gyűjtés alapját a Magyar Olimpiai Bizottság honlapján található éves sportnaptár, illetve a szövetségek honlapján található információk adták. A kutatás alapját szolgáló adatbázis 42 különböző sportrendezvényt tartalmaz, amelyet 21 különböző szövetség szervezésében valósult meg. Második lépésben egy 44 kérdésből álló online kérdőívet készült. A kutatás eredménye 15 kitöltött kérdőív, azaz 71,42 % os kitöltöttség. Amely 50 elküldött email és közel 100 indított telefonhívás eredménye. A 15 kitöltő szövetséget és a kitöltés alapját adó nemzetközi sportrendezvényt az 1-es számú táblázat tartalmazza. (Táblázat 1.)

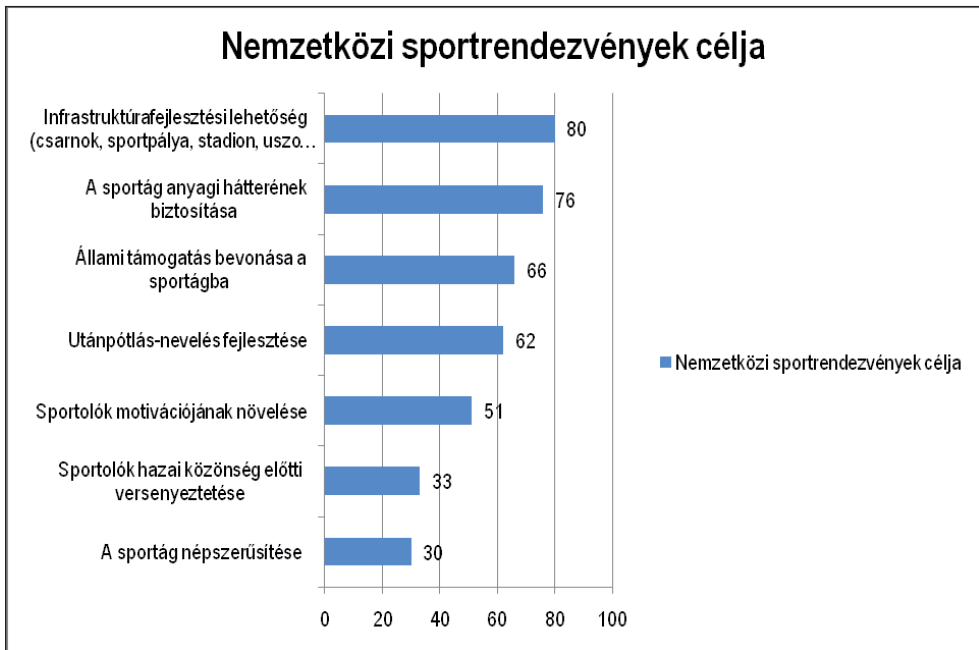
1. Táblázat: A kitöltő 15 szövetség és sportrendezvényeik

sportág	rendezvény	Helyszín	Időpont
sakk	FIDE U-16 Sakk Olimpia	Győr	2014. december 12-22.
sárkányhajó	11. IDBF Sárkányhajó Világbajnokság	Tisza folyó és Maty-ér, Szeged, Nemzeti Kajak-kenu és Evezős Olimpiai Központ	2013. július 24-28.
lovassport	CSIO***-W Grand Prix Budapest	Budapest, Nemzeti Lovarda	2014. július 3-6.
öttusa	Felnőtt EB	Székesfehérvár	2014. július 10-15.
labdarúgás	U-19 EB (döntő forduló, 8 válogatott csapattal)	Bp., Győr, Pápa, Felcsút	2014. július 19-31.
atlétika	Gyulai István Memorial - Atlétikai Magyar Nagydíj 2014	Bregyó-köz, Székesfehérvár	2014. július 8.
birkózás	Birkózó Világbajnokság (2013)	Papp László Sportaréna	2013.szeptember 16-22.
vívás	MOL Vívó Világbajnokság	Syma csarnok	2013. augusztus 5-12.
karate	EKF/WKF Európa Bajnokság	BUDAPEST IV.	2013. május 5-12.
triathlon	ITU Triathlon Világkupa	Tiszaújváros	2014. augusztus 9-10.
úszás	2. FINA Junior Nyíltvízi Úszó Világbajnokság	Balatonfüred	2014. szeptember 5-7.
vízilabda	Vízilabda Európa-bajnokság Budapest 2014	Hajós Alfréd Sportuszoda, Margitsziget, Budapest	2014. július 14-27.
kézilabda	Női kézilabda Bajnokok Ligája négyes döntő - MVM EHF Final4	Budapest, Papp László Budapest Sportaréna	2014. május 3-4.
teke	2013. évi Zalaegerszegi Felnőtt Csapat Teke Világbajnokság	Zalaegerszeg	2013. május 10-26.
jégkorong	2013 Felnőtt férfi világbajnokság	Budapest Sportarénában	2013. április 13 - 20.

Forrás: Saját szerkesztés

Ahhoz, hogy a sportesemények hatásait kontextusban tudjuk értelmezni, fontos megnézni az előzményeket. Amelyek közül kiemelendő, hogy mi volt a sportrendezvény célja a szövetségek számára, miért pályáztak a rendezési jogokért és, hogy véleményük szerint mi volt a pályázatuk sikerességének a kulcsa? A kérdések esetében a megadott válaszlehetőségeket kellett rangsorolni. A válaszok szerint a szervezési jogért indított pályázat célja elsősorban sportág népszerűsítése és a sportolók hazai közönség előtti szerepeltetése, a sportolók motivációjának növelése volt, amelyet sorrendben az utánpótlás-nevelés fejlesztése követ. Ezeket a célokat SOFT célokként azonosítottuk, mert ezek a célok kevésbé jól mérhetők. A HARD célok csoportjába sorolt, főként pénzügyi célok, mint állami támogatás bevonása, a sportág anyagi háttérének biztosítása, és infrastruktúrafejlesztés a célok rangsorolása esetében az utolsó három helyen végeztek (Ábra 1.)

1. Ábra: Nemzetközi sportrendezvények célja

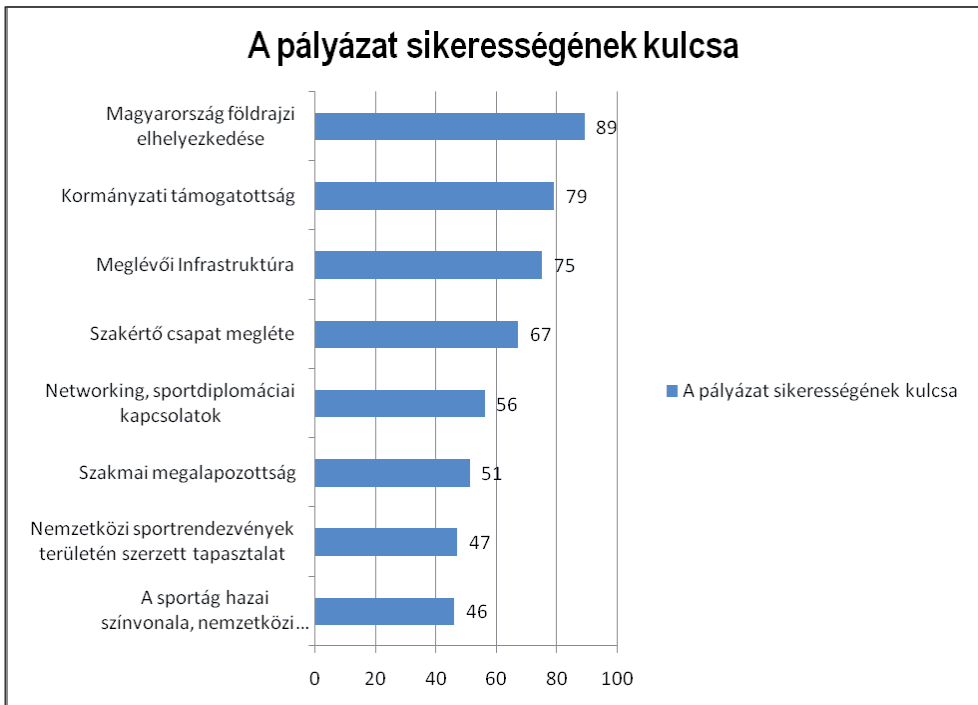

Forrás: Hazai rendezésű nemzetközi sportrendezvények hatásai, saját szerkesztés

Ez az eredmény első hallásra lehet meglepő is, hiszen a nemzetközi sportrendezvények esetében, talán sokaknak az olimpia és az ahhoz kapcsolódó hatalmas építkezések ugranak be. Magyarország leginkább az egyéni sportágakban képes és tud nemzetközi sportrendezvény szervezni, ahol az infrastruktúra rendelkezésre áll. A csapatsportágak közül ide csatlakoznak azok, amelyek esetében a Budapest Aréna 10000 fős befogadóképessége megfelel a szervezési elvárásoknak (jégkorong, női kézilabda). Egy nemzetközi sportrendezvény megpályázása és annak elnyerése összetett kérdés és összetett folya-

mat, ezért arra is rákérdezett a kérdőív a szövetségeknél, hogy miben látják, mi volt a sikeres pályázat kulcsa. A válaszok ebben az esetben már megosztottabbak voltak, a sportág hazai színvonala a legfontosabb. Amelyet úgy is megfogalmazhatunk, hogy ahhoz, hogy Magyarország egy adott sportágban sporteseményt szervezhessen, elsősorban kiemelkedő nemzetközi sportági eredmények szükségesek. (Ábra 2.)

2. Ábra: A pályázat sikerességének kulcsa

Forrás: Hazai rendezésű nemzetközi sportrendezvények hatásai, saját szerkesztés

A szervezési céloknál, a legfontosabbak között szerepelt a sportolók hazai közönség előtti szerepeltetése és a sportolók motivációjának növelése, amely célok a következő válaszokba nyerne visszaigazolást, hiszen a válaszadók 80%-ban (12 szövetség esetében) a hazai rendezésnek köszönhetően a hazai sportolók az átlagnál jobb eredményeket értek el a versenyen. A válaszadók által szervezett rendezvények között két esetben nem szereztünk érmet (labdarúgás, lovassport), átlagban közel 4 (3,785) éremmel zárunk egy hazai sporteseményt. Ebből megállapítható, hogy a szervezők céljai beigazolásra került és a hazai rendezésnek megnövekedett motivációs hatása van.

Társadalmi hatások tekintetében egy hazai rendezésű sportrendezvény lendületet adhat a sportághoz kapcsolódó területekhez. A válaszadó szövetségek 60%-ban a szurkolói létszám növekedett, 46,66%-ban a sportág utánpótlás toborzásának (több gyerek jelentkezett

sportolni) adott több lehetőséget, és 46,66% a sportág tömegbázisa növekedett, egyre többen kezdték el amatőr vagy profi szinten a sportágat. A válaszadók 20%-nál pedig mindhárom pozitív hatás létrejött, amelyek esetében megfogalmazható, hogy egy nemzetközi sportrendezvény teljes lendületet adott a sportágnak (vízilabda, sakk, jégkorong) (Ábra 3.)

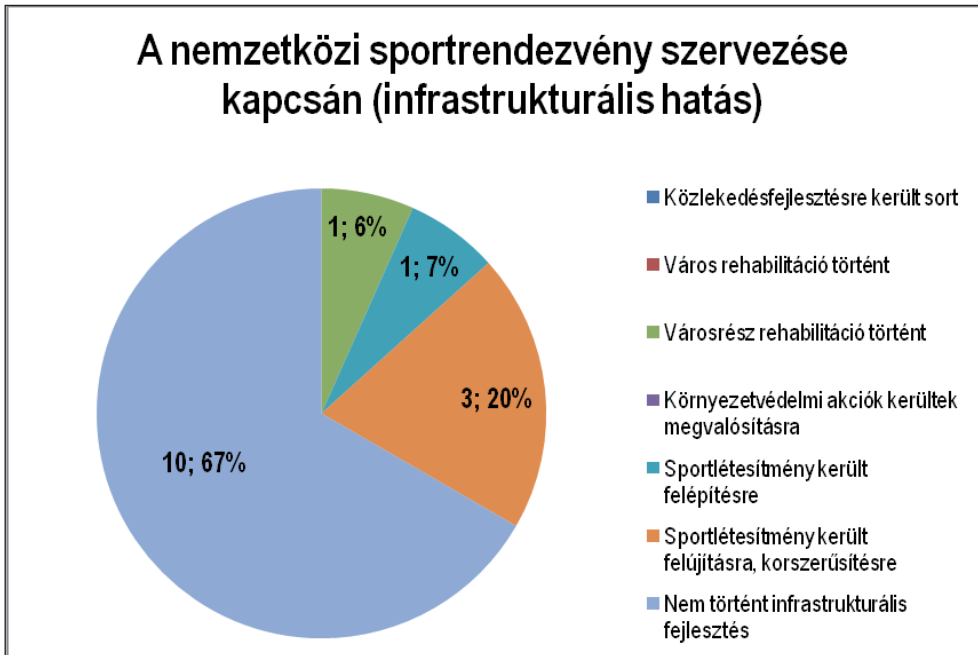
3. Ábra: Társadalmi hatások a sportág területén

Forrás: Hazai rendezésű nemzetközi sportrendezvények hatásai, saját szerkesztés

A Magyarországon megrendezésre került rendezvények döntő többsége egyéni sportágak versenyei. És az eseményeik előzményeit lekérdező kérdésnél már kaptunk egy olyan választ, hogy a válaszadó szövetségek 73,33 % meglévő infrastruktúrával pályázik. Ezért nem meglepő az infrastrukturális hatásokat lekérdező kérdésre kapott eredmény sem. 67 % esetében nem került sor fejlesztésre, 1 esetben városrész rehabilitáció jött létre (Tiszaújváros, triatlon), 3 esetben sportlétesítmény került felújításra (vízilabda, sárkányhajó, kézilabda), 1 esetben pedig sportlétesítmény került felépítésre (labdarúgás, Pancho Aréna). Az elmúlt 2 évben megrendezésre került sportesemények következtében nem került sor olyan létesítmény építésére, amely azóta kihaltan, élet nélkül állna. Ezért kijelenthetjük, Magyarországon a nemzetközi sportrendezvények hatásaként nem születtek fehér elefántok. (Ábra 4.)

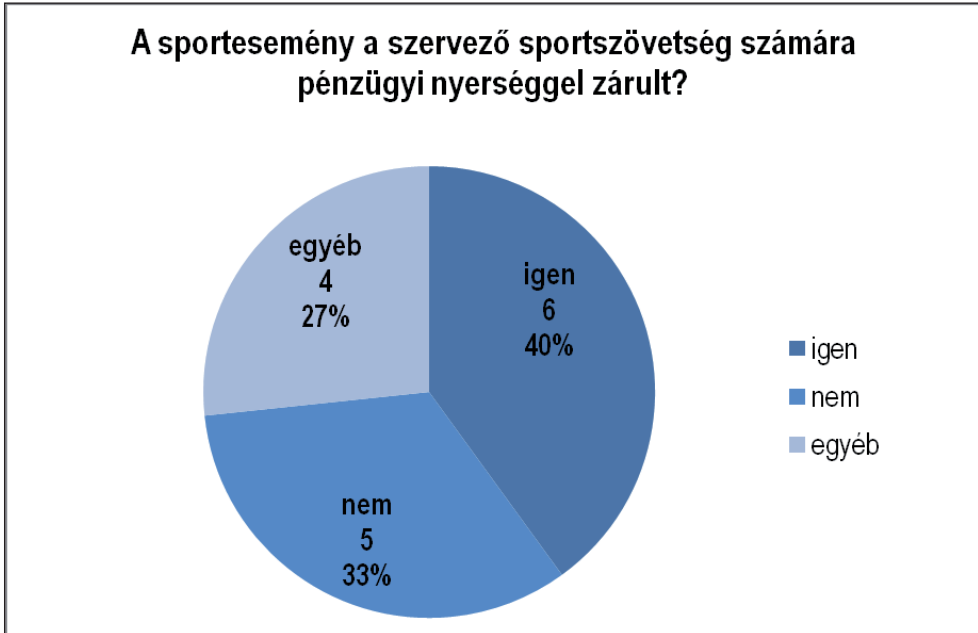
4. Ábra: Infrastrukturális hatások

Forrás: Hazai rendezésű nemzetközi sportrendezvények hatásai, saját szerkesztés

Továbbá az is megállapítható, hogy a válaszadó szövetségek 40% pénzügyi nyereséggel zárta a rendezvényt. (Ábra 5.)

5. Ábra: Pénzügyi nyereség

Forrás: Hazai rendezésű nemzetközi sportrendezvények hatásai, saját szerkesztés

5. ÖSSZEFOGLALÁS

A nemzetközi sportrendezvények hatásai a hivatásos sport piacain túl, a gazdasági és a nem közvetlenül gazdasági területeken is pozitívan érhetők tetten, abban az esetben, ha a pályázat, a tervezés megfelelő módon méri fel a lehetőségeket és a felmerülő terheket egyaránt. Egy sikeres sportrendezvény az előkészítéssel kezdődik és komplex, stratégiai és hosszú távú gondolkodást igényel. A hazai rendezésű világverseny elengedhetetlen sikertényezői a hazai csapat sikere és a szurkolói aktivitás, érdeklődés felkeltése. Hiszen a társadalmi hatások ezeken a csatornákon keresztül áramlanak tovább. A gazdasági hatások mértékét befolyásolja az adott sportág helyzete a sportágak közötti képzeletbeli népszerűségi listán, a rendezvény versenyzői létszáma és a rendezvény fajtája is. Az egy és a több sportágas nemzetközi versenyek hatásai más léptékűek. Magyarország az egy sportágas, többségében egyéni sportágak nemzetközi versenyének szervezésében nyújt világszínvonalat.

HIVATKOZÁSOK

- András Krisztina (2003): Üzleti elemek a sportban, a labdarúgás példáján doktori Ph. D. értekezés
- András Krisztina (2004): A hivatásos labdarúgás piacai, *Vezetéstudomány XXXV. Évfolyam*, PhD különszám 40-57. old.
- András Krisztina (2011): „A hivatásos labdarúgás működési modellje. Sportágak verseny”. *Magyar Sporttudományi Füzetek – III. Sportágak verseny 2011.*, 18- 42.
- András Krisztina, Kozma Miklós (2014): A nagy nemzetközi sportesemények gazdasági hatásai In: Lukovics Miklós, Zuti Bence (szerk.), *A területi fejlődés dilemmái*. 379.
- Holger Preuss (2004): Az olimpiai játékok gazdasági háttere – Az 1972-2008. évi olimpiai játékok összehasonlítása, Sanoma Budapest Kiadói Zrt. , Budapest, 2006
- Jenes Barbara (2012): Az országimázs mérésének elméleti és gyakorlati kérdései, az országimázs és az ország márka dimenziói és mérési modellje
- MTI: Borkai Zsolt: a NOB reformjai történelmi esélyt adnak Budapestnek, 2014. november 30., vasárnap
- Reisinger Adrienn (2011): Társadalmi részvétel a helyi fejlesztéspolitikában – különös tekintettel a civil/nonprofit szervezetek szerepére, *Doktori értekezés*
- Szóts Áron (2012): Országimázs és nemzeti identitás összefüggései az Olimpiai Játékok rendezésének fényében
- Magyar Olimpiai Bizottság Sportnaptár, 2013
- Magyar Olimpiai Bizottság Sportnaptár, 2014
- Paul Newman: The white elephants of Beijing? *The Independent*, 2011.10.27 <http://www.independent.co.uk/sport/olympics/the-white-elephants-of-beijing-2376292.html> (letöltés: 2014. november 5.)
- Alex Bozиковich: Legacy of white elephants, *The Globe and mail*: 2014.01.10.
<http://www.theglobeandmail.com/sports/olympics/behind-the-games/a-legacy-of-white-elephants/article16283768/> (letöltés: 2014. november 5.)
- Sportgazdaság: Magyarországi világesemények, *Sport1 Televízió, Közzététel*: 2014. márc. 28. Fazekas Erzsébet műsorvezető, Dr. András Krisztina közgazdász, a Budapesti Corvinus Egyetem adjunktusa, Dr. Simicskó István, sportért felelős államtitkár, Csurka Gergely, Az úszósövetség sajtófőnöke, Borsos Attila (2013): <https://www.youtube.com/watch?v=BTZTwZhOECg> (letöltés: 2014. november 5.)
www.transfermarkt.com (letöltés: 2014. november 5.)